

John Hicks: Critical Essays in Monetary Theory. Clarendon Press: Oxford University Press, Oxford 1967. 219 sider. Pris: 25 sh.

Britisk økonomisk teoris grand old man sparer sig ikke i sit otium i Oxford. I de sidste tre-fire år har han ud over en række artikler offentliggjort to bøger, hvoraf den første om vækst- og kapitalteori – anmeldt her i tidsskriftet i 1966 – og den anden om penge-teori. Den sidste emnekreds har altid stået Hicks' hjerte særlig nær, og han har i de sidste 35 år ydet en række væsentlige bidrag.

To af bogens 12 kapitler gengiver hans to ældste og formentlig væsentligste bidrag: en artikel fra *Economica* 1935, der ved hjælp af efterspørgselsteoriens almindelige grænsebetræktninger bringer klarhed over folks villighed til at holde kasse, og en artikel fra *Econometrica* 1937, som gennem en simpel geometrisk fremstilling af den samtidige ligevægt på vare- og pengemarkederne giver en syntese af Keynes og »klassikerne«, der har vundet indpas i utallige artikler og lærebogsfremstillinger. To andre kapitler er også ældre arbejder: et af Hicks' få forsøg på at anvende teori til forklaring af et empirisk materiale i form af udviklingen i den lange rente og en – dog stærkt omarbejdet – anmeldelse af Patinkin: *Money, Interest and Prices*. Resten af kapitlerne er nye; de omfatter fire teorie-historiske afsnit, tre teoretiske og ét teknisk-pædagogisk om valg af formuesammensætning, der nærmest har karakter af et matematisk appendix.

Trods det store spand af år, som bidragene dækker over, og den (lidt for) hyppige polemik mod egne tidligere opfattelser er hovedindtrykket en forbavsende homogenitet eller i alt fald kontinuitet. Det er et stærkt vidnesbyrd om en original og dybtgående indsats; og tillige om betydelig intellektuel stamina. Hicks har overlevet og absorberet »the Keynesian revolution«. Han blev som penge-teoretiker overskygget af sin store, ældre samtidige, men aldrig løbet over ende. Nu hvor de voldsomme uoverensstemmelser er trådt i baggrunden, ser man klarere betydningen af Hicks' omhyg-

gelige og stærke argumentation, hvor kontinuiteten i teoriens udvikling står i forgrunden, og stridspunkterne er på samme tid loyalt gengivet og reduceret til de proportioner, som et langt perspektiv giver. Der er noget meget tiltrækkende i dette Hicks'ske overblik.

Særlig stærkt føles dette i de teori-historiske afsnit. Perlen er her Essay 9, hvor det sædvanlige teoretiske analyseapparat lægges bort, og grundforskellen i opfattelse klargøres mellem på den ene side de forfattere fra Ricardo til Friedman og Rueff, der ønsker »automatisk« pengepolitik unddraget myndighedernes indflydelse, og på den anden side de forfattere fra Thornton til Keynes, der finder det betænkeligt at give afkald på en aktiv, konjunkturstimulerende pengepolitik. Det er en på samme tid nænsom og fantasifuld fortolkning, der gives af de skiftende opfattelser og deres sammenhæng med såvel datidens aktuelle problemer som den mere langsigtede institutionelle udvikling. Hicks sandsynliggør her, at det snarere har været frygt for, hvad pengepolitiske aktivister kunne finde på end egentlige teoretiske meningsforskelle, der fik de klassiske og neoklassiske økonomer til at foretrække en »automatisk« pengepolitik.

Bogens teoretiske tyngdepunkt er de tre første kapitler, hvor Hicks resumerer penge-teoriens grundbegreber og dele af dens udvikling siden Keynes. Det er en på samme tid meget pædagogisk og avanceret fremstilling af pengeefterspørgsels teori. De Keynes'ske efterspørgselsmotive endevendes med det hovedresultat, at sondringen mellem beredskabs- og spekulationsmotivet træder i baggrunden, således som det sker i næsten alle nyere fremstillinger. Hicks' afgrænsning af pengebegrebet er noget videre end Keynes', idet den omfatter »assets serving as the means of payment and any other assets which can be converted at zero cost into the means of payment and which also have a certain value at the next decision point« (p. 27). Her vil således normalt også rentebærende indskud i pengeinstitutter være med. Hicks diskuterer

John Hicks: Critical Essays in Monetary Theory. Clarendon Press: Oxford University Press, Oxford 1967. 219 sider. Pris: 25 sh.

Britisk økonomisk teoris grand old man sparer sig ikke i sit otium i Oxford. I de sidste tre-fire år har han ud over en række artikler offentliggjort to bøger, hvoraf den første om vækst- og kapitalteori – anmeldt her i tidsskriftet i 1966 – og den anden om penge teori. Den sidste emnekreds har altid stået Hicks' hjerte særlig nær, og han har i de sidste 35 år ydet en række væsentlige bidrag.

To af bogens 12 kapitler gengiver hans to ældste og formentlig væsentligste bidrag: en artikel fra *Economica* 1935, der ved hjælp af efterspørgselsteoriens almindelige grænsebetræktninger bringer klarhed over folks villighed til at holde kasse, og en artikel fra *Econometrica* 1937, som gennem en simpel geometrisk fremstilling af den samtidige ligevægt på vare- og pengemarkederne giver en syntese af Keynes og »klassikerne«, der har vundet indpas i utallige artikler og lærebogsfremstillinger. To andre kapitler er også ældre arbejder: et af Hicks' få forsøg på at anvende teori til forklaring af et empirisk materiale i form af udviklingen i den lange rente og en – dog stærkt omarbejdet – anmeldelse af Patinkin: *Money, Interest and Prices*. Resten af kapitlerne er nye; de omfatter fire teoriehistoriske afsnit, tre teoretiske og ét teknisk-pædagogisk om valg af formuesammensætning, der nærmest har karakter af et matematisk appendix.

Trods det store spand af år, som bidragene dækker over, og den (lidt for) hyppige polemik mod egne tidligere opfattelser er hovedindtrykket en forbavsende homogenitet eller i alt fald kontinuitet. Det er et stærkt vidnesbyrd om en original og dybtgående indsats; og tillige om betydelig intellektuel stamina. Hicks har overlevet og absorberet »the Keynesian revolution«. Han blev som pengeteoretiker overskygget af sin store, ældre samtidige, men aldrig løbet over ende. Nu hvor de voldsomme uoverensstemmelser er trådt i baggrunden, ser man klarere betydningen af Hicks' omhyg-

gelige og stærke argumentation, hvor kontinuiteten i teoriens udvikling står i forgrunden, og stridspunkterne er på samme tid loyalt gengivet og reduceret til de proportioner, som et langt perspektiv giver. Der er noget meget tiltrækkende i dette Hicks'ske overblik.

Særlig stærkt føles dette i de teorihistoriske afsnit. Perlen er her Essay 9, hvor det sædvanlige teoretiske analyseapparat lægges bort, og grundforskellen i opfattelse klargøres mellem på den ene side de forfattere fra Ricardo til Friedman og Rueff, der ønsker »automatisk« pengepolitik unddraget myndighedernes indflydelse, og på den anden side de forfattere fra Thornton til Keynes, der finder det betænkeligt at give afkald på en aktiv, konjunkturstimulerende pengepolitik. Det er en på samme tid nænsom og fantasifuld fortolkning, der gives af de skiftende opfattelser og deres sammenhæng med såvel datidens aktuelle problemer som den mere langsigtede institutionelle udvikling. Hicks sandsynliggør her, at det snarere har været frygt for, hvad pengepolitiske aktivister kunne finde på end egentlige teoretiske meningsforskelle, der fik de klassiske og neoklassiske økonomer til at foretrække en »automatisk« pengepolitik.

Bogens teoretiske tyngdepunkt er de tre første kapitler, hvor Hicks resumerer penge teoriens grundbegreber og dele af dens udvikling siden Keynes. Det er en på samme tid meget pædagogisk og avanceret fremstilling af pengeefterspørgsels teori. De Keynes'ske efterspørgselsmotiver endevendes med det hovedresultat, at sondringen mellem beredskabs- og spekulationsmotivet træder i baggrunden, således som det sker i næsten alle nyere fremstillinger. Hicks' afgrænsning af pengebegrebet er noget videre end Keynes', idet den omfatter »assets serving as the means of payment and any other assets which can be converted at zero cost into the means of payment and which also have a certain value at the next decision point« (p. 27). Her vil således normalt også rentebærende indskud i pengeinstitutter være med. Hicks diskuterer

dog ikke den deraf følgende substitution mellem forskellige slags »penge«.

Det interessante i fremstillingen er efter anmelderens mening påvisningen af, hvorledes transaktionsomkostninger af forskellig type og omfang påvirker rentelasticiteten i pengeefterspørgslen. Hicks er dog her vel hurtig til at betragte transaktionsefterspørgslen som helt uelastisk til trods for, at såvel teoretiske overvejelser som flere empiriske undersøgelser tyder på en ikke ubetydelig elasticitet, især på lidt længere sigt. I det hele taget er fremstillingen langt fra komplet hvad angår empiriske resultater, jfr. fremhævelsen af betydningen af værdipapirers fordeling på løbetid for rentestrukturen (p. 54), der ikke har kunnet påvises empirisk. Også visse teoretiske problemstillinger, især omkring de finansielle

institutioners betydning for pengeefterspørgslen, lades uomtalt.

Selv om Hicks således her som andetsteds i sit omfattende forfatterskab er eklektisk i sin gengivelse af teoriens udvikling, gør den fortræffelige pædagogiske fremstilling bogens teoretiske kapitler højst læseværdige som en introduktion til moderne penge-teori. Særlig egnet er fremstillingen vel for de økonomer, der er uddannet i den Keynes'ske tradition, men som ikke i den sidste snes år har overkommet at følge med i den teoretiske diskussion. Glæden ved læsningen øges yderligere derved, at fremstillingens stilistiske kvaliteter, i modsætning til hvad man møder i de fleste økonomisk-teoretiske arbejder, er iøjnefaldende.

Niels Thygesen*

* Lektor ved Københavns Universitet.

MODTAGEN LITTERATUR

MARCHAL, JEAN and DUCROS, BERNHARD (eds.): The distribution of national income. (Macmillan & Co., London 1968). 725 sider, £ 5.5.0. – LÖNNFORS, PER-ERIK: Människan i samhällsekonomin. (Söderström & Co., Tammerfors 1967). 94 sider. – SCHNEIDER, ERICH (Hrsg.): Skandinavische Wirtschaftsprobleme im heutigen Europa. (J. C. B. Mohr, Tübingen 1967). 95 sider. – SARAMO, KAI: Finland i världsekonomin. (Söderström & Co., Tammerfors 1968). 66 sider. – BACH, P.: Skattefri afskrivning. (Forlaget Aktuelle Bøger, København 1968). 260 sider, kr. 24,50. – CARAVALE, GIOVANNI: Fluttuazioni e sviluppo nella dinamica di squilibrio di un sistema economica. (Istituto per la Contabilita Nazionale Italia, Roma 1967). 153 sider. – EKHALL, S. A.: Matematik för samhällsvetare. CWK Gleerup, Lund 1967). 94 sider, kr. 14,50. – EINZIG, PAUL: Foreign exchange crises. (Macmillan & Co., London 1968). 199 sider, 30 sh. – SMITH, ANTHONY D.: The labour market and inflation. (Macmillan & Co., London 1968). 240 sider, 70 sh. – GRUE, OLAV: Byggevirksomheden og den økonomiske udvikling. (Københavns Universitets økonomiske Institut, Studier nr. 12, København 1967). 206 sider. – MOGENSEN, GUNNAR VIBY: De sociale konsekvenser af landbrugets strukturændringer. (Socialforskningsinstituttet, studie nr. 9, København 1968). 92 sider. – STEHOUWER, JAN og ØSTERGAARD, FREDE: De ældres levevilkår, bind IV, Husstand og bolig. (Socialforskningsinstituttet, publikation nr. 29, København 1967). 204 sider. – LINDBECK, ASSAR: Monetary-Fiscal analysis and general equilibrium (Yrjö Sääteö, Helsinki 1967). 93 sider. – NAUR, PETER: Data-maskinerne og samfundet. (Søndagsuniversitetet nr. 85, Munksgaard, København 1967). 104 sider, kr. 10,75. – COHN, EINAR: Økonomi og politik i Danmark 1848-1875. (G.E.C. Gad, København 1967). 215 sider. – Kreditmarknadens struktur och funktionssätt (S.O.U. 1968:3, Stockholm 1968). 387 sider. – Industriens struktur och konkurrensförhållanden. (S.O.U. 1968:5, Stockholm 1968). 334 sider. – Strukturutveckling och konkurrens inom handeln. (S.O.U. 1968:6, Stockholm 1968). 173 sider. – Ägande och enflytande inom det privata näringslivet. (S.O.U. 1968:7, Stockholm 1968). 208 sider. – Série De Sciences Économiques. Academiei Republicii Socialiste România: No. 1, 1967, Eficienta Economică A Investițiilor. 248 sider. No. 2, 1967, Revue Roumaine Des Sciences Sociales. 205 sider. No. 3, 1967, Metode Statistice De Cercetare A Corelațiilor In Economie. 213 sider. No. 4 1967, Eficienta Economică A Comerțului Exterior. 312 sider. – The Swedish economy: Preliminary national budget 1968. (Publication of The National Institute of Economic Research, Stockholm 1968). 133 sider, sv. kr. 8,00. – Reports of discussion groups at the international conference of agricultural economists Sydney, August 1967. (International Journal of Agrarian Affairs Vol. V. No. 3, Oxford University Press, London 1967). 72 sider, 10 sh. 6 d. – Den personlige indkomstfordeling og indkomstudjævningen over de offentlige finanser. Udgivet af Det økonomiske Råd, formandskabet. (Statens Trykningskontor, København 1967). 91 sider, kr. 8,50.